

Nr 542.

Av herr **Brännström** i Skellefteå **m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 174, angående statens övertagande av vissa kostnader för folkskoleväsendet m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående statens övertagande av vissa kostnader för folkskoleväsendet m. m. föreslås, att helt på kommunerna skola alltjämt vila kostnaderna för bland annat lokalernas uppvärmning, belysning och rengöring. I detta sitt ståndpunkts-tagande stöder sig departementschefen på de sakkunniga, vilka i sitt betänkande yttra i detta ämne följande: »Som av de härovan lämnade kostnadssiffrorna torde framgå, utgöra utgifterna för bränsle, lyse och renhållning en av de större posterna i kommunernas utgiftsstater för folkskoleväsendet. Med hänsyn till önskvärdheten att lätta kommunernas ekonomiska bördor skulle väl därför en överflyttning av en del av ifrågasvarande kostnader på staten vara motiverad. På grund av dessa utgifters speciella karaktär torde emellertid, såsom skatteutjämningsberedningen i sitt betänkande framhållit, utgiftsposten i fråga bland kommunernas utgifter för skolväsendet vara den, som minst lämpar sig för en överflyttning till staten. Vid ett övervägande av detta spörsmål måste nämligen beaktas den stora handlingsfrihet, kommunerna äga i hithörande frågor, och de möjligheter, som därmed också förefinnas för dem att genom god ekonomisering hålla ifrågasvarande utgifter nere. I likhet med beredningen anse de sakkunniga det vara att befara, att ett statens deltagande i dessa kostnader komme att verka försvagande på kommunernas intresse av sparsamhet i hithörande frågor. Med hänsyn härtill och då det vidare knappast torde vara möjligt att åstadkomma en effektiv kontroll till förhindrande av att staten i fråga om statsbidrag av här antydd art får vidkännas större kostnader, än vad som i de särskilda fallen kan anses skäligt, hava de sakkunniga ansett sig icke kunna förorda bidrag från staten till bestridande av kommunernas ifrågasvarande utgifter.»

Det är att märka, att år 1930 utgifterna för underhåll av fastigheter för skolväsendet uppgingo till 8,723,600 kronor, för inventarier till 2,117,700 kronor, för undervisningsmateriel till 3,681,500 kronor, medan utgifterna för bränsle, lyse och renhållning o. dyl. utgjorde 11,939,800 kronor. Den sistnämnda utgiftsposten är således, såsom de sakkunniga framhålla, en av de större posterna i kommunernas utgiftsstater för folkskoleväsendet.

Under sådana förhållanden vore det av stor betydelse för kommunerna,

om staten komme att deltaga i bärandet av även dessa kostnader. De skäl, som de sakkunniga anfört häremot och vilka övertygat departementschefen, kunna svårligen betraktas såsom verkligt bärande. När de sakkunniga förorda statsbidrag till underhållskostnader för byggnader, inventarier och undervisningsmateriel, synes något sakligt hinder icke kunna anföras mot att bland de ändamål, till vilka statsbidrag bör utgå, jämväl inbegripas skoldistriktens utgifter för bränsle, lyse, renhållning m. m. De sakkunniga framhålla, hurusom denna utgiftspost, på grund av dess speciella karaktär, är den, som minst lämpar sig för en överflyttning på staten. Detta och vad i övrigt framhållits av de sakkunniga kunde äga sin riktighet, då, såsom skatteutjämningsberedningen i sitt betänkande hade tänkt sig, fråga var om att staten skulle *övertaga* kostnaderna härför. Men nu är det ju blott tal om *bidrag* till de kommunala utgifterna. Svårigheter skulle också kunna föreligga, om eventuellt statsbidrag skulle utgå procentuellt på de *verkliga* kostnaderna. Men de sakkunniga hava ju av praktiska skäl frångått denna princip, då det gäller bidrag till *underhåll* av lokaler samt för tillhandhållande av undervisningsmateriel och inventarier, vilkas anskaffande icke ingår i byggnadskostnaderna. För dessa ändamål är föreslaget, att ett s. k. underhållsbidrag skall årligen utgå med 50 kronor, när det gäller skoldistriktet tillhöriga lokaler, och med 25 kronor, såvitt fråga är om förhyrda lokaler, allt per sal och år. Några principiella eller praktiska skäl synas icke kunna anföras mot att bidrag till kostnaderna för bränsle, lyse och renhållning utginge efter samma grunder.

På grund av vad sålunda anförts, få vi hemställa,

att riksdagen beslutar, att staten skall bidraga även till skoldistriktens kostnader för *bränsle, lyse och renhållning* samt att det i Kungl. Maj:ts proposition föreslagna underhållsbidraget till kostnaderna för underhåll av klassrum m. m. samt för tillhandahållande av skolmöbler och undervisningsmateriel höjes *proportionerligt* med belopp, som betingas av skoldistriktens kostnader för lokalernas uppvärmning, belysning och renhållning.

Stockholm den 23 mars 1935.

Ludwig Brännström,

Skellefteå.

P. F. Westin.

Johan Olofsson.

Eric Hansson.

N. E. Nilsson.

O. E. Sandberg.